

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ**

ПРОЄКТ

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ**

**РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – третій (освітньо-науковий)
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – доктор філософії
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ – 05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – 053 Психологія**

2024-2025

Основні поняття та їх визначення

академічна доброчесність - сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

академічна мобільність - можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами;

акредитація освітньої програми - оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет: відповідності стандарту вищої освіти;

спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання; досягнення заявлених у програмі результатів навчання;

вибіркова дисципліна - компонент освітньої програми, який може бути її частиною, але не є обов'язковим для усіх здобувачів;

галузь знань - основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка;

загальні компетентності - загальні компетентності, також відомі під назвами загальні академічні уміння або уміння, які переносяться із однієї програми в іншу. Вони є універсальними для усіх освітніх програм і можуть бути перенесені із контексту однієї програми в іншу;

кваліфікація - офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

компетентності - являють собою динамічне поєднання когнітивних та метакогнітивних умінь, знань і розуміння, міжособистісних, інтелектуальних та практичних навичок та етичних цінностей. Розвиток компетентностей є метою навчальних програм. Компетентності формуються в різних навчальних дисциплінах і оцінюються на різних етапах виконання освітньої програми. Деякі компетентності є залежними від предметної області (специфічними для галузі знань), інші є загальними (спільними для усіх

ступеневих програм). Як правило, розвиток компетентності відбувається комплексно та циклічно впродовж освітньої програми;

компонент освітньої програми - самодостатній, формально структурований навчальний досвід/пізнання. Має узгоджений і докладний набір результатів навчання, виражених в термінах компетентностей, які будуть отримані, а також відповідні критерії оцінювання. Компоненти освітньої програми можуть мати різну кількість кредитів;

ключові компетентності - є найважливішими компетентностями, які здобуде випускник в результаті виконання певної освітньої програми;

кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - кредит ЄКТС) - одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин;

методи оцінювання - методи та засоби, які використовуються для оцінювання навчальних досягнень здобувачів у даній програмі чи в окремому її модулі. Сюди включаються письмові та усні екзамени, звіти, тестування знань або умінь, презентації, портфоліо тощо. Отримані результати можуть бути використані здобувачами для оцінювання своїх проміжних досягнень та їх покращення надалі (формує оцінювання), а також викладачами для встановлення факту і рівня досягнення здобувачем запланованих в дисципліні/модулі результатів навчання (підсумкове оцінювання);

освітньо-наукова програма - система освітніх компонентів на третьому рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

програмні результати навчання - узгоджений набір 15-20 тверджень, які виражають, що здобувач має знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми;

результат навчання – вимірюваний результат освітнього процесу, який дає змогу з'ясувати, до якої міри/рівня/стандарту компетентність є сформованою або покращеною. Результати навчання не є здобутками, унікальними для кожного здобувача, а твердженнями, які дають змогу виміряти наскільки здобувачі розвинули свої компетентності;

спеціалізація - складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти;

спеціальність - складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка;

уміння - набута у результаті навчання здатність досягти наперед визначених результатів, часто при мінімальних затратах часу та/або енергії;

якість вищої освіти - відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

I. Преамбула

Освітньо-професійна програма є нормативним документом, який регламентує нормативні, компетентні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги у підготовці докторів філософії з психології у галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія» з проекцією на проблеми закономірності розвитку і проявів психіки різних груп дітей з особливостями розвитком, систематизація знання з спеціальної психології, формування навичок практичної діяльності психолога з людьми із особливостями психофізичного розвитку (діагностичної, корекційно-розвивальної, консультативної, просвітницької).

ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Освітньо-наукова програма (далі – ОНП) «Спеціальна психологія», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія» третього рівня вищої освіти (доктор філософії) була затверджена та введена в дію рішенням вченої ради Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України від 05 червня протокол № 4 ОНП «Спеціальна педагогіка» на виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 1 лютого 2017 р. № 53.

Перегляд програми: Протокол засідання Вченої ради №1 від 15.01.2018; Протокол ВР № 1 від 22.01.2019; Протокол ВР №4 від 14.05.2020; Протокол ВР №4 від 12.05.2021; Протокол ВР від 29.08.2022.

Розробники освітньо-наукової програми (ОНП):

Гарант освітньо-наукової програми Прохоренко Леся Іванівна, доктор психологічних наук, професор, директор Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України;

Члени робочої групи:

Орлов Олег Вікторович (*член робочої групи*), кандидат психологічних наук, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України;

Костенко Тетяна Миколаївна (*член робочої групи*), кандидат психологічних наук, завідувачка відділу освіти дітей з порушеннями зору Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	QF for ENEA – третій цикл, EQF for LLL – 8 рівень; НРК України – 8 рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки 05 Social and behavioral sciences
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Спеціальна психологія
Форма навчання	Очна/заочна
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з психології, за освітньо-науковою програмою соціальні та поведінкові науки
Кваліфікація у дипломі	Доктор філософії з педагогіки за освітньо-науковою програмою «Спеціальна психологія» The PhD in Philosophy (Doctor of Philosophy in Psychology)
Опис предметної області	Наукові дослідження у сфері спеціальної психології. Об'єкт вивчення: психічні явища, закономірності їх виникнення функціонування та розвиток; поведінка, діяльність, учинки; взаємодія людей у малих і великих соціальних групах; психофізіологічні процеси та механізми, які лежать в основі різних форм психічної активності. Сутнісні психологічні характеристики дітей з порушеннями психофізичного розвитку; об'єктивні і суб'єктивні причини порушення їх розвитку; методологічні основи навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами; формування фундаментальних уявлень та знань про психологічні особливості дітей, які можуть бути залучені до спеціального / інклюзивного навчання в системі освіти, організація й надання психолого-педагогічного супроводу таким дітям та їхнім родинам. Цілі навчання: набуття здатності розв'язувати комплексні проблеми у сфері психології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Здобувач має набути: - концептуальних і методологічних знань у сфері

	спеціальної психології та міждисциплінарних знань з урахуванням інтердисциплінарної диференціації психологічних, соціальних та поведінкових наук; - вмінь здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики; - вмінь розв'язувати комплексні проблеми в галузі дослідницько-інноваційної діяльності у сфері спеціальної психології; - вмінь критичного аналізу, оцінки і синтезу нових ідей у сфері спеціальної психології; - вмінь адаптувати методи дослідження, організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) особам з особливими потребами, у тому числі з інвалідністю, особам, що потенційно можуть належати до цієї групи, особами з груп ризику або ж членам їхніх сімей та опікунам; - вмінь здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу) з використанням науково верифікованих методів та технік; - вмінь розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги особам з особливими потребами у складних життєвих ситуаціях; - високим ступенем соціальної відповідальності за результати власних досліджень, здатністю до саморозвитку і самовдосконалення упродовж життя, відповідальністю за навчання різних категорій громадян. Теоретичний зміст предметної області: поняття психіки, свідомого і несвідомого, поведінки, діяльності, вчинку, спілкування, особистості, індивідуальності; концепції та теорії, що розкривають закономірності виникнення, розвитку та функціонування психіки; фізіологічні основи психічних процесів, психологічні аспекти виникнення та перебігу порушень психічної діяльності; психологічні особливості життєвого шляху особистості, взаємодії людей у малих і великих соціальних групах; міжгрупової взаємодії тощо. Система психологічних знань, базових категорій і понять, закономірностей, механізмів, методологічних підходів, пояснювальних принципів, науково-прикладних завдань; концепції та теорії, що розкривають закономірності виникнення, розвитку та функціонування психіки осіб з
--	---

	особливими потребами; психологічні особливості життєвого шляху осіб з особливими потребами, взаємодії таких осіб у малих і великих соціальних групах; міжгрупової взаємодії тощо. Методи, методики та технології: методи теоретичного та емпіричного дослідження, валідні, стандартизовані психодіагностичні методики, методи аналізу даних, технології психологічної допомоги (тренінгові, психотерапевтичні, просвітницькі, консультаційні, психодіагностичні та інші залежно від спеціалізації); методи збору та обробки науково-дослідного матеріалу; методи наукових психологічних досліджень; методики надання психологічної підтримки та допомоги депривованій особистості та її найближчому соціальному оточенню. Інструменти та обладнання: психодіагностичний інструментарій, прилади для психологічних досліджень, комп'ютерна техніка і мультимедійне обладнання; системи пошуку та обробки інформації; програми статистичної обробки та візуалізації даних.
Працевлаштування випускників	Працевлаштування на посадах працівників найвищої кваліфікації у психотерапевтичних, психологічних, консультативних службах, у спеціальних та інклюзивних закладах освіти, інклюзивно-ресурсні центри; у службі довіри, закладах вищої освіти та наукових установах, згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010): 2310.1 Доцент, 2359.1 Науковий співробітник, науковий співробітник-консультант. Подальше навчання, здобування наукового ступеня доктора наук на науковому рівні вищої освіти, участь у постдокторських програмах, тощо, 003:2010. Місця працевлаштування. Посади у відділах/лабораторіях наукових установ, профільних кафедрах університетів, інститутів. Спеціальні та інклюзивні заклади освіти. Інклюзивно-ресурсні центри. Відповідні робочі місця (наукові дослідження, педагогічна діяльність) установ та організацій. (Список не є вичерпним).

III. Обсяг кредитів ЄКТС для здобуття третього ступеня вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 053 «Психологія» освітньо-наукової програми «Спеціальна психологія»

Обсяг освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія» освітньо-наукової програми «Спеціальна психологія» на базі другого рівня вищої освіти (магістра) з обсягом 30 кредитів ЄКТС.

Вибіркова складова освітньо-наукової програми становить не менше як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС.

Термін навчання:

очна (денна, вечірня) форма – 4 роки;

заочна (денна, вечірня) форма – 4 роки

Цикли підготовки освітньо-наукової програми ЄКТС	Загальна кількість кредитів	Структура, %
Базова складова	22	73,4%
Вибіркова складова	8	26,6%
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ	30	100%

**IV. Перелік компонентів освітньо-наукової програми та
їх логічна послідовність**

Найменування дисципліни	Код дисципліни	Кількість годин	Форма контролю
ОСВІТНЯ СКЛАДОВА			
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ*			
1.1. Дисципліни загальної підготовки			
Філософія і методологія сучасної науки	ЗП1	60	Залік/іспит
Англійська мова в науковому спілкуванні	ЗП2	60	Залік/іспит
Українська мова в науковому спілкуванні	ЗП3	60	Залік/іспит
Нормативно-правове забезпечення дослідницької діяльності	ЗП4	60	залік
Математично-статистичні методи наукового дослідження	ЗП5	60	залік
Брендінг сучасного дослідника	ЗП 6	60	залік
Всього		360	
1.2. Дисципліни професійної підготовки			
Методологія та проектування наукового дослідження в спеціальній психології	ПП1	90	Залік/іспит
Технології викладання фахових дисциплін зі спеціальності «Спеціальна психологія»	ПП2	90	Залік/іспит
Науково-педагогічна практика	ПП3	180	
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ*			
Послуга раннього втручання для дітей з порушеннями слуху та їх Родин	ВД1	60	залік
Інклюзивно-ресурсні центри в системі супроводу дітей з порушеннями слуху	ВД2	30	залік
Психолого-педагогічна діагностика осіб із порушенням слуху	ВД3	30	залік
Психолого-педагогічна діагностика осіб з ООП	ВД4	30	залік
Сучасний менеджмент спеціальної та інклюзивної освіти	ВД5	30	залік

Раннє втручання: незрячі діти та діти з порушеннями зору	ВД6	60	залік
Сурдопедагогіка	ВД7	30	залік
Теорія і практика УЖМ і дактильного мовлення	ВД8	30	залік
Менеджмент проектної діяльності	ВД9	30	залік
Психолінгвістичні основи діагностики та корекції мовленнєвих порушень у дітей дошкільного віку	ВД10	30	залік
Логопсихологія	ВД11	30	залік
Основи нейропсихології	ВД12	30	залік
Технології розроблення авторських діагностичних методик	ВД13	30	залік
Практикум з нейропсихологічної діагностики	ВД14	60	залік
Сучасні технології та методи реабілітації дітей з порушеннями слуху	ВД15	60	залік
Раннє втручання та розвиток дітей з психофізичними порушеннями	ВД16	60	залік
Основи нейропсихологічної корекції	ВД17	30	залік
Спеціальна (корекційна) психопедагогіка	ВД18	60	залік
Реабілітація, соціалізація та інтеграція осіб з особливими освітніми потребами	ВД19	60	залік
Сучасні освітні технології для дітей з особливими освітніми потребами	ВД20	60	залік
Корекційна андрагогіка	ВД21	30	залік
Інклюзивна освіта: теорія і практика	ВД22	30	залік
Індивідуальна освітня траєкторія дітей з ООП	ВД23	30	залік

Нормативно-правовий супровід інклюзивного навчання в закладах освіти	ВД24	30	залік
*Вибіркові дисципліни обирає аспірант загальною кіль-тю 8 кредитів ЄКТС за 2 роки **З урахуванням самостійної роботи			
НАУКОВА СКЛАДОВА			
Проектування й проведення дисертаційного дослідження	Н1	2388	
Підготовка і захист дисертації	Н2	1050	
Підготовка наукових публікацій	Н3	344	
Всього		3954	

V. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати значущі комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології та спеціальної психології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1. Здатність виокремлювати, систематизувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження. СК2. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у психології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, та забезпечувати якість виконуваних досліджень. СК3. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері психології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство та відповідальність під час їх реалізації; забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності. СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті. СК5. Здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним. СК6. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності. СК7. Уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах

	інформаційного / цифрового суспільства СК8. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію, яка стосується роботи з особами з інвалідністю, особами, що потенційно можуть належати до цієї групи або ж особами з груп ризику, з різних джерел. СК9. Здатність адаптувати методи дослідження, організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) особам з особливими потребами, у тому числі з інвалідністю, особам, що потенційно можуть належати до цієї групи, особами з груп ризику або ж членам їхніх сімей та опікунам. СК10. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах. СК11. Здатність проводити вивчення психічної діяльності людини в нетипових, складних та екстремальних умовах, здійснювати психологічне забезпечення професійної діяльності фахівців. СК12. Здатність створювати належний психологічний клімат в групі; виявляти шляхи оптимізації управління навчально-виховним процесом та створювати умови для їх реалізації; формувати психологічну готовність майбутніх фахівців до виконання ними своїх професійних обов'язків.
Програмні результати навчання	РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології (зокрема і спеціальної психології) / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології. РН2. Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології (зокрема і спеціальної психології) та у викладацькій практиці. РН3. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, формулювати і перевіряти гіпотези, визначати чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості (зокрема і в осіб з порушеннями розвитку), груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження.

	RH4. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з психології та дотичних міждисциплінарних напрямів із дотриманням норм професійної і академічної етики. RH5. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність. RH6. Критично і системно оцінювати результати власної науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок RH7. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти у сфері психології (зокрема і спеціальної психології), які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів. RH8. Визначати свої професійні можливості та завдання підвищення професійної кваліфікації й професійної мобільності. RH9. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми психології державною та іноземною мовами, готувати результати досліджень у вигляді наукових публікацій. RH10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері психології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.
Кадрове забезпечення	Керівник проектної групи-доктор психологічних наук, професор зі спеціальності 19.00.08., Спеціальна психологія; члени проектної групи – кандидат психологічних наук зі спеціальності 19.00.08., Спеціальна психологія; кандидат психологічних наук зі спеціальності 19.00.08., Спеціальна психологія,.
Матеріально-технічне забезпечення	Обладнані кабінети, сучасне технічне обладнання, індивідуальний супровід осіб з особливими потребами (сурдопереклад, тифлоприлади тощо).

Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації Атестація здійснюється відкрито і гласно. Здобувачі третього рівня вищої освіти та інші особи, присутні на атестації, у тому числі під час захисту дисертації, можуть вільно здійснювати аудіо- та/або відеофіксацію процесу атестації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері психології або на її межі з іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти (наукової установи).

VI. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Визначаються відповідно до Європейських стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти (ESG) та статті 16 Закону України «Про вищу освіту».

Принципи та процедури забезпечення якості освіти	Принципи забезпечення якості освіти: – відповідальність за якість вищої освіти, що надається; – забезпечення якості відповідає різноманітності систем вищої освіти, закладів вищої освіти, програм і аспірантів; – забезпечення якості враховує потреби та очікування аспірантів, усіх інших стейкхолдерів та суспільства. Процедурами забезпечення якості освіти є: – розробка стратегії і політики в сфері якості вищої освіти третього рівня; – розробка механізму формування, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; – розробка системи оцінювання знань здобувачів вищої освіти (третього рівня), науково-педагогічних і педагогічних працівників та регулярного оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті; – формування необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи аспірантів, за кожною освітньою програмою; – створення та функціонування інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; – оприлюднення об'єктивної неупередженої інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; – розробка політики щодо ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях здобувачів вищої освіти (третього рівня).
Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм	Здійснюється моніторинг і періодичний перегляд програм з метою забезпечення їх відповідності потребам аспірантів та суспільства. Моніторинг спрямований на безперервне вдосконалення програм. Про будь-які дії, заплановані

	або вжиті як результат перегляду, слід інформувати всі зацікавлені сторони. Регулярний моніторинг, перегляд і оновлення освітніх програм мають на меті гарантувати відповідний рівень надання освітніх послуг, а також створює сприятливе й ефективне навчальне середовище для здобувачів вищої освіти. Це передбачає оцінювання: – змісту програми в контексті останніх досліджень у сфері освіти, психології з урахуванням соціального замовлення та практичних потреб, гарантуючи відповідність програми сучасним вимогам; – потреб суспільства, що змінюються; – навчального навантаження аспірантів, їх досягнень і результатів завершення освітньої програми; – ефективності процедур оцінювання аспірантів; – очікувань, потреб і задоволеності аспірантів змістом та процесом навчання; – навчального середовища відповідності меті і змісту програми; – якості сервісних послуг для здобувачів вищої освіти третього рівня. ОНП регулярно переглядають і оновлюють, залучаючи до цього процесу здобувачів вищої освіти третього рівня, науковців та інших стейкхолдерів.
Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти	Оцінювання здобувачів вищої освіти третього рівня передбачає наступне: – оцінювачі (експерти) ознайомлені з існуючими методами проведення тестування та екзаменування і отримують підтримку для розвитку власних навичок у цій сфері; – критерії та методи оцінювання, а також критерії виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь; – оцінювання здобувачів вищої освіти дозволяє продемонструвати ступінь досягнення ними запланованих результатів навчання; – оцінювання проводиться як предметною комісією так і окремим викладачем; – оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених процедур.
Наявність необхідних ресурсів для	Навчальні (наукові) заклади забезпечують освітній процес необхідними та доступними для здобувачів вищої освіти ресурсами (кадровими, методичними,

організації освітнього процесу	матеріальними, інформаційними та ін.) та здійснюють відповідну підтримку аспірантів. При плануванні, розподілі та наданні навчальних ресурсів і забезпеченні підтримки здобувачів вищої освіти третього рівня враховуються потреби різноманітного контингенту (такого як аспіранти: з досвідом, заочної форми навчання, працюючі, з особливими потребами тощо). Внутрішнє забезпечення якості освіти гарантує, що всі необхідні ресурси відповідають цілям навчання, є загальнодоступними, а аспіранти поінформовані про їх наявність.
Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом	З метою управління освітніми процесами розроблено ефективну політику в сфері інформаційного менеджменту та відповідну інтегровану інформаційну систему управління освітнім процесом. Дана система передбачає автоматизацію основних функцій управління освітнім процесом, зокрема: забезпечення проведення вступної компанії, планування та організація навчального процесу; доступ до навчальних ресурсів; обліку та аналізу успішності здобувачів вищої освіти; адміністрування основних та допоміжних процесів забезпечення освітньої діяльності; моніторинг дотримання стандартів якості; управління знаннями та інноваційний менеджмент; управління кадрами та ін.
Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	Достовірна, об'єктивна, актуальна, своєчасна та легкодоступна інформація про діяльність за спеціальністю 053 Психологія публікується на сайті Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, включаючи програми для потенційних здобувачів вищої освіти третього рівня. Надається інформація про освітню діяльність за спеціальністю 053 Психологія, включаючи програми, критерії відбору на навчання; заплановані результати навчання за цими програмами; кваліфікації; процедури навчання, викладання та оцінювання, що використовуються.
Запобігання та виявлення академічного плагіату	Система забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу, сформована в Інституті спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України базується на таких принципах:

	• дотримання загальноприйнятих принципів моралі; • демонстрація поваги до Конституції і законів України і дотримання їхніх норм; • повага до всіх учасників освітнього процесу незалежно від їхнього світогляду, соціального стану, релігійної та національної приналежності; • дотримання норм законодавства про авторське право; • посилення на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; • самостійне виконання індивідуальних завдань. У випадку порушення принципів академічної доброчесності відповідні особи притягуються до відповідальності відповідно до законодавства та діючих у Інституті спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України положень та норм.
--	--

VII.Вимоги професійних стандартів

Освітня програма «Спеціальна психологія» оновлена відповідно до стандарту вищої освіти: третій (освітньо-науковий) рівень, галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. №646.

VIII. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-професійна програма

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року №1556-VII.
3. Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 11.10.2017 № 848-VIII.
4. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) (Постанова КМУ від 23.03.2016 р., № 261).
5. Перелік галузей і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (Постанова КМУ від 29.04.2015 р., № 266).
6. Ліцензійні умови у сфері вищої освіти (Постанова КМУ від 30.12.2015 р., №1187).
7. Лист МОН України від 28.04.2017 р. № 1/9-239 «Про примірний зразок освітньо-професійної програми».
8. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система. Довідник користувача / пер. з англ., за ред. Ю. М. Рашкевича та Ж. В. Таланової. – 2-ге вид. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.
9. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В.Таланова ; за ред. В. Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.
10. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти (Схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 29.03.2016 р., № 3);
11. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2019 №1254 «Про унесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми

Шифр навчальної дисципліни	Програмні компетентності																
	ІК	ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6	СК7	СК8	СК9	СК10	СК11	СК12
ЗП1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+		+		
ЗП2	+		+	+				+		+		+	+		+		
ЗП3	+			+				+	+	+		+	+		+		
ЗП4	+		+		+		+	+	+	+							
ЗП5	+	+	+	+	+	+	+	+			+		+	+			
ЗП6	+		+	+	+	+		+		+	+	+			+		
ПП1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПП2	+		+	+	+				+	+	+		+		+	+	+
ПП3	+			+	+		+	+	+		+	+	+	+	+	+	+